

Opgave 1 De backpackersparadox

Laos is een populaire bestemming voor veel jonge westerlingen die met een rugzak door Azië reizen. Omdat Laos niet heel toeristisch is, gaan er juist veel backpackers heen. Ze zijn op zoek naar een unieke ervaring, buiten de gebaande paden van het massatoerisme. Tegelijkertijd is Laos door de vele backpackers in snel tempo aan het veranderen.

Dit wordt ook wel de ‘backpackersparadox’ genoemd: op zoek zijn naar ongerepte plekken en tegelijkertijd door je aanwezigheid de plekken minder ongerept maken.

Volgens backpacker Annemarie is het onmogelijk om je als backpacker onopvallend te gedragen. Zij geeft op haar blog het voorbeeld van twee typen backpackers die op een plaatselijke markt iets willen kopen en die beiden niet ontkomen aan de backpackersparadox:

tekst 1

Het meest irritante aan een backpacker zijn, is dat zodra je doorhebt dat je één vervelend stereotype belichaamt en je daartegen wilt afzetten, je automatisch in een ander stereotype terecht komt.

Zo heb je de zeikmensen die keihard over elke cent onderhandelen, alsof dat voor jou net zo veel uitmaakt als voor de lokale bevolking die jou probeert iets te verkopen. Bah! Zo wil je niet zijn. En voor je het weet verander je in de haatwaardige tegenpool: pijnlijk nonchalant met geld strooien in een regio waar mensen voor elke cent een dag moeten werken.

bron: Annemarie Opmeer – Backpackershaat

De Romeinen definieerden rechtvaardigheid als ‘ieder het zijne geven’. Om te bepalen wanneer je als backpacker rechtvaardig handelt, zou je de Romeinse definitie ‘ieder het zijne geven’ kunnen gebruiken.

Toch is het niet meteen duidelijk wat die definitie in de praktijk betekent.

3p 1 Geef aan wat de Romeinse definitie van rechtvaardigheid inhoudt. Leg vervolgens met de twee backpackerstypen uit tekst 1 uit welk probleem deze definitie oproept.

Beargumenteer tot slot welk van beide typen backpackers uit tekst 1 volgens jou het meest handelt volgens de Romeinse definitie van rechtvaardigheid.

Backpackers kunnen ook voor veel overlast zorgen. Als schrikbeeld wordt vaak het dorpje Vang Vieng in Laos genoemd. Een paar jaar geleden werd dit authentieke dorpje door backpackers ontdekt en inmiddels is Vang Vieng een lustoord voor feestvierende jongeren. Door sommige mensen wordt hier goed aan verdiend, maar veel dorpingen vinden de schaars geklede backpackers aanstootgevend en 's nachts hebben zij last van het lawaai.

De populairste activiteit in Vang Vieng is dobberend in een grote binnenband (tube) de rivier afdrijven:

tekst 2

Hoe ziet een dag in Vang Vieng eruit?

Een tuktuk [brommertaxi] brengt de mensen stroomopwaarts naar een lanceerplatform. Daar gaan ze te water, hangend in de tubes. De route wordt stroomafwaarts ingezet. Aan de oevers van de rivier staan tientallen houten bars. Barpersoneel hengelt de tube naar de kant, waar voor één euro driekwart liter bier kan worden gekocht. Een 'bucket', een plastic emmer cocktail met een rietje, kost drie euro.

Drugs zijn openlijk verkrijgbaar. Op drugsgebruik staat in Laos de doodstraf, waarschuwt een groot bord op de

luchthaven van de hoofdstad Vientiane.

Maar daar is niets van te merken in Vang Vieng, waar drugs op straat worden gekocht en gebruikt. De 'menukaarten' zijn tegen de bar gespijkerd. Een 'opium joint' kost vijf euro, een 'opium bag' vijftien euro.

Aan het eind van de tocht in de tube, een kleine drie kilometer verderop, is men buitensporig onder invloed van drank en/of drugs.

bron: NRC Handelsblad – Dobberen in Laos, dronken en high

Een gastvrije behandeling is volgens Immanuel Kant een recht dat vreemdelingen hebben in een ander land. Tegelijkertijd houdt dit recht voor vreemdelingen volgens Kant ook een plicht in.

Je kunt je afvragen of de feestvierende backpackers in Vang Vieng misbruik maken van de gastvrijheid van de inwoners.

3p 2 Geef aan welk recht en welke plicht vreemdelingen volgens Kant hebben bij gastvrijheid.

Beargumenteer vervolgens met de plicht die vreemdelingen volgens Kant hebben of de feestvierende backpackers de gastvrijheid hebben geschonden.

Backpackers zijn over het algemeen welgestelde westerse jongeren die net klaar zijn met hun middelbare school of studie. Zij kiezen bewust voor een tussenjaar: een pauze tussen middelbare school en studie, of tussen studie en werk. Met alleen een rugzak en een beperkt budget reizen zij goedkoop en primitief door landen als Laos.

Voor veel backpackers is het een sport om maar een paar euro per dag uit te geven aan eten, vervoer en onderdak om op die manier zo lang mogelijk te kunnen reizen.

Stel je het volgende voor. Na een week wild feesten in Vang Vieng wil backpacker Mark een authentieke ervaring. Hij ontmoet de lokale straatverkoper Keo, die geen vast werk of huis heeft. Keo verdient op goede dagen net genoeg om een maaltijd per dag te kopen en hij slaapt in een primitief hutje. Mark besluit een week lang met Keo op te trekken en op dezelfde manier te leven als hij. Hoewel Keo niet graag zijn armoedige omstandigheden laat zien, nodigt hij Mark uit in zijn hutje. Mark vindt het wel interessant om te ervaren hoe het is om arm te zijn.

Abraham Maslow en Adam Smith definiëren 'armoede' op verschillende manieren. Toch zullen Maslow en Smith het om een verschillende reden eens zijn dat Mark niet arm is, terwijl Keo dat wel is.

4p 3 Geef aan:

- wat de definitie van armoede is volgens Maslow en
- wat de definitie van armoede is volgens Smith.

Leg vervolgens met deze definities uit dat Mark niet arm is en Keo wel.

Volgens de Nederlandse filosoof Ruud Welten zien moderne toeristen de wereld vooral als een grote speeltuin, alsof de wereld er alleen is voor hun plezier en vermaak. Welten onderzoekt of een ethiek van het toerisme mogelijk is en hoe je kunt reizen met respect voor de plaatselijke bevolking en de plaatselijke omstandigheden. Hij schrijft hierover:

tekst 3

Het bijzondere probleem van een ethiek van het toerisme is dat we ons voor de eerste keer in de geschiedenis in een situatie bevinden waarin een groot deel van de mensen de gehele wereld rondreist. Ze komen in aanraking met andere culturen en mensen die er soms een ander idee over het goede op nahouden. In de wereld van de eenentwintigste eeuw is het een feit dat er verschillende morele opvattingen bestaan.

Het streven naar een wereldwijde overeenstemming over wat goed is, is een ideaal uit het verleden. We moeten in staat zijn te reizen, landen en volken te bekijken en te ontmoeten, zonder daarmee onze eigen morele waarden te verwaarlozen, maar anderzijds ook niet onze morele waarden aan anderen op te leggen.

naar: Ruud Welten – Het ware leven is elders

Welten wil met zijn ethiek van het toerisme voor de backpackersparadox – op zoek zijn naar ongerepte plekken en tegelijkertijd door je aanwezigheid die plekken minder ongerept maken – een oplossing bieden.

Een belangrijke vraag in de ethiek is of morele waarden algemeen geldig zijn. Hierop geven universalisten en relativisten een ander antwoord.

- 2p 4 Leg uit of Weltens ethiek van het toerisme in tekst 3 universalistisch of relativistisch is.

Beargumenteer vervolgens met het begrip ‘morele waarden’ uit tekst 3 of Welten een oplossing biedt voor de backpackersparadox.

Een belangrijke reden om na school een jaar vrij te nemen en te gaan backpacken is om jezelf beter te leren kennen. Volgens backpacker Annemarie hebben veel backpackers niet door dat zo’n tussenjaar alleen is weggelegd voor een kleine groep mensen voor wie reizen in arme landen goedkoop is.

Je kunt je afvragen of reizen in een arm land wel moreel verantwoord is. Annemarie wijst er bijvoorbeeld op dat er voor westerlingen verlofregelingen bestaan om vrij te nemen van werk of studie, dat vrouwen mogen reizen, dat de prijs van vliegtuigbrandstof laag wordt gehouden en dat de westerse welvaart mede te danken is aan de wereldwijde inkomensongelijkheid.

Annemarie zegt daarom: “Jezelf zien als losstaand van dit alles is absurd. In jou zit elke andere backpacker in de wereld. Plus de rest van de wereld erbij.”

Het kunnen nemen van een tussenjaar past bij Martha Nussbaums capability-benadering. Hierin geeft Nussbaum aan wat iemand nodig heeft om een volwaardig leven te kunnen leiden en ze maakt daarbij een onderscheid tussen drie soorten capabilities.

Bovenstaande opvatting van Annemarie sluit aan bij Pogges opvatting over armoede en de mondiale orde.

- 3p 5 Leg uit welke soort capability het kunnen nemen van een tussenjaar is. Leg vervolgens uit dat de opvatting van Annemarie:
- aansluit bij de opvatting van Pogge en
 - kritiek op Nussbaums capability-benadering inhoudt.